

El descobridor, ¿fa la cosa o no fa la cosa?

A l'estiu, i encara que no es noti gaire, la premsa fa vacances. Potser per això, els diaris acullen polèmiques curioses que en una altra època de l'any haurien estat enterrades per una caiguda sobtada del dòlar, per mitja dotzena de gols en fora de joc o per una allau de guerra química. Les últimes polèmiques –centralitzades al diari *El País*– van de descobriments literaris. Resulta que, el mes passat, va morir l'escriptor argentí Manuel Puig, autor de novel·les com *La traición de Rita Hayworth*, *The Buenos Aires Affair*, *El beso de la mujer araña*, *Sangre de amor correspondido* o *Cae la noche tropical*...

Immediatament, el diari es va veure forçat a publicar uns quants articles necrològics d'aquests que, generalment, parlen una mica de les virtuts del mort i molt dels defectes de l'articulista. Però van tenir la brillant idea de demanar una de les col·laboracions a l'escriptor anglocubà Guillermo Cabrera Infante, que es va despenjar amb un estil directe, gens necrològic, valent i brillant. Deia Cabrera Infante –entre altres coses– que la primera persona que li va parlar de Manuel Puig havia estat Néstor Almendros. Després, opinava que la novel·la *La traición de Rita Hayworth* que es va presentar al premi Biblioteca Breve de 1965 convocat per la prestigiosa editorial Seix Barral, hauria hagut de guanyar. I que si només va arribar a ser finalista va ser a causa de l'ofuscada i intransigent actitud de Carlos Barral que va imposar el seu candidat: *Últimas tardes con Teresa*, de Juan Marsé. L'article de Cabrera Infante posava en dubte la legalitat del veredict i qüestionava –i no és la primera vegada– el mite editorial del gran olfacte de Carlos Barral. La distància permetia a Cabrera Infante desapar lliurement, sense sotmetre's a la faixa de mitges veritats que limita la informació cultural de casa nostra.

Uns dies més tard, Juan Goytisolo va escriure un article que confirmava –en part– el que ja havia escrit Guillermo Cabrera Infante. Efectivament havien descobert Manuel Puig gràcies a la recomanació de Néstor Almendros, i el veredict del premi Biblioteca Breve de 1965 havia estat injust a causa de l'actitud despòtica de Carlos Barral. Semblava que la història s'acabava amb el resultat de dos a zero, però no. Juan Marsé va enviar una carta –esplèndida i molt divertida– al director d'*El País* on deia que ja n'estava tip de tanta controvèrsia a l'entorn del premi que havia guanyat la novel·la *Últimas tardes con Teresa*. Quan el veredict era legal perquè ell –i no Manuel Puig– havia guanyat la votació final. Que Juan Goytisolo era un neurès i un pesat que s'havia passat mitja vida plorant perquè considerava que no havia estat prou reconegut al seu país. I que si havia de parlar malament de Carlos Barral, ¿per què havia esperat que fos mort?

La cosa s'escalfava i prometia. Dos a un. Però Juan Goytisolo va decebre els seguidors de la polèmica amb una carta tova on amagava la mà que, feia uns dies, havia llançat una pedra enverinada. Deia que potser no s'havia explicat prou bé, però que en cap moment no havia volgut ferir la susceptibilitat ni el bon nom del seu col·lega Juan Marsé qui, per cert, considerava un gran escriptor.

Fi de la primera polèmica.

Segona polèmica. *El País* publica una sèrie d'articles sobre l'escriptor barceloní Eduardo Mendoza per promoure la novel·la per entregues *Sin noticias de Gurb* que apareixerà diàriament. Un dels articles ha estat escrit per l'acadèmic de la llengua Pere Gimferrer, que assegura que és l'autèntic descobridor d'Eduardo Mendoza i de la seva primera novel·la, *La verdad sobre el caso Savolta*. Passen uns dies, fins que Josep Maria

Andreu Alfaro

Carandell escriu una carta al director per rebatre el contingut de l'article de l'acadèmic. Segons Carandell, l'autèntic descobridor d'Eduardo Mendoza és José Luis Giménez Frontín que, quan tots dos treballaven a l'editorial Seix Barral (juna altra vegada!) va rescatar l'original de *La verdad sobre el caso Savolta* i el va recomanar per editar-lo. Com era la seva feina, Josep Maria Carandell se'l va llegir, es va entusiasmar i el va publicar amb el consentiment, és clar, de Pere Gimferrer. Però l'acadèmic no va descobrir Mendoza, "que quedí clar", precisava Carandell.

Quarant-vuit hores més tard, carta de Pere Gimferrer, probablement via fax. Pretén demostrar que Carandell s'equivoica i vol fer-ho amb unes proves imprementables, com ara una carta a Eduardo Mendoza on es parla de temes que no tenen res -o poc- a veure amb la polèmica. Per tancar la discussió, Carandell escriu una última i elegant carta al director on recull el que ha quedat de Pere Gimferrer després d'haver pixat fora de test. En aquest cas, el públic de la polèmica torna cap a casa una mica decebut perquè lamenta no haver pogut llegir la versió d'Eduardo Mendoza, el qual, a diferència de Carlos Barral i de Manuel Puig, encara és viu. I que duri.

Les dues polèmiques han demostrat que a més de l'escriptor i l'editor de novel·les, hi ha el descobridor, una figura que cal respectar històricament. En el primer cas, hem pogut saber que Néstor Almendros va ser el primer a informar de la presència del talent de Manuyel Puig. I sembla que José Luis Giménez Frontín va ser el primer olfacte que va ensumar la categoria de Mendoza. Però, a més del marro que representa atribuir-

se medalles il·legalment o llançar pedres contra un taüt, aquestes dues anècdotes no tenen gaire importància. Manuel Puig, Juan Marsé, Eduardo Mendoza,

Juan Goytisolo, Josep Maria Carandell, Guillermo Cabrera

Infante, Carlos Barral o Néstor Almendros, tenen un palmares prou brillant per a permetre's el luxe de discrepar en públic. El problema, però, canvia quan el material descobert és defectuós. I si convé saber quina és la identitat real

dels descobridors de talents (Miró,

Barceló, Vanessa del Río, Salvador Escamilla, Walt Disney, Jesús Moncada, Paquito D'Rivera, John Irving, Rubem Fonseca o Ignacio Vidal-Folch) també caldria saber qui va descobrir els primers treballs de, per començar, Marta Pessarrodona, Javier García Sánchez, Santi Vendrell, Francesc Bellmunt. Ep, per començar.

Sergi Pàmies

